

Bázel egyetemváros szépírásai

Svájc legrégebbi egyeteme a Bázeli Egyetem. Könyvtárának gazdag kéziratgyűjteményéről online felületen alkothatunk képet. Az e-codices elnevezésű kezdeményezés (amelynek a Freiburgi Egyetem ad otthont) egy egész ország, jelen esetben Svájc könyvtárainak kéziratait digitalizálja. A weboldal nívós szűrőlistájának köszönhetően virtuálisan együtt láthatunk könyvtárakat, gyűjteményeket. Itt kerestünk rá a Bázeli Egyetem magyarországi vonatkozású emlékeire: a magyar vándordíákok bázeli egyetemjárásáról. Az ún. Rektoratsmatrikel köteteiben szépírással lejegyezték a belföldi és a külföldről érkező beiratkozott hallgatók lajstromát. Három pergamenkötetben tanulmányozhatjuk az 1460–1567, az 1568–1653, valamint az 1654–1764 évek folyamán alkalmazott kalligrafikus stílusokat. Képes összeállításunkban két szép teljes oldalt és néhány érdekes írásrészletet emeltünk ki.

A Bázeli Egyetem kéziratgyűjteményéről

A Bázeli Egyetem mintegy 10 000 kéziratot könyvvel rendkívül nagy és jelentős kéziratgyűjteményt mondhat magáénak. A középkori kódexek állománya – körülbelül 1750 kötettel – Svájc legnagyobb ilyen jellegű gyűjteménye. Súlypontját leginkább a bázeli kolostorokból és az egykori egyetemről származó késő középkori anyag képezi. Ehhez társulnak a humanizmus korától a 21. századig terjedő újkori kéziratok is. Figyelemre méltó a körülbelül 70 papiruszból álló gyűjtemény, valamint a középkori kéziratröredékek kollekciója, melyek helyi, nemzeti és nemzetközi szinten is jelentősek.

Középkori gyűjtemény

Körülbelül 1750 középkori könyvkézirattal és több mint 500 töredékjelzettel a Bázeli Egyetem könyvtára rendelkezik Svájc legnagyobb középkori kéziratgyűjteményével. Az állomány nagy része latin nyelvű, de sok görög, német, valamint néhány héber és keleti nyelvű kézirat is található benne. Számos késő középkori kézirat a bázeli kolostorok reformáció előtti könyvtáraiból származik. Ezenkívül jelentős középkori kéziratok kerültek

a könyvtárba olyan gyűjtemények révén is, mint az Amerbach-cabinet vagy a Faesch Múzeum.

Újkori kéziratok

A több mint 8000 újkori kéziratkötet a 16–21. század között keletkezett, és igen változatos eredetű. A bázeli egyetemi könyvtár állományába egész könyvtárak és levéltárak beolvastásával, hagyatékok, egyedi adományok és vásárlások révén kerültek. Az első jelentős gyarapodást az Amerbach-cabinet gyűjteményéből származó anyag alapozta meg, amelyet 1661-ben vásárolt meg a városi tanács és az egyetem.

Papiruszok

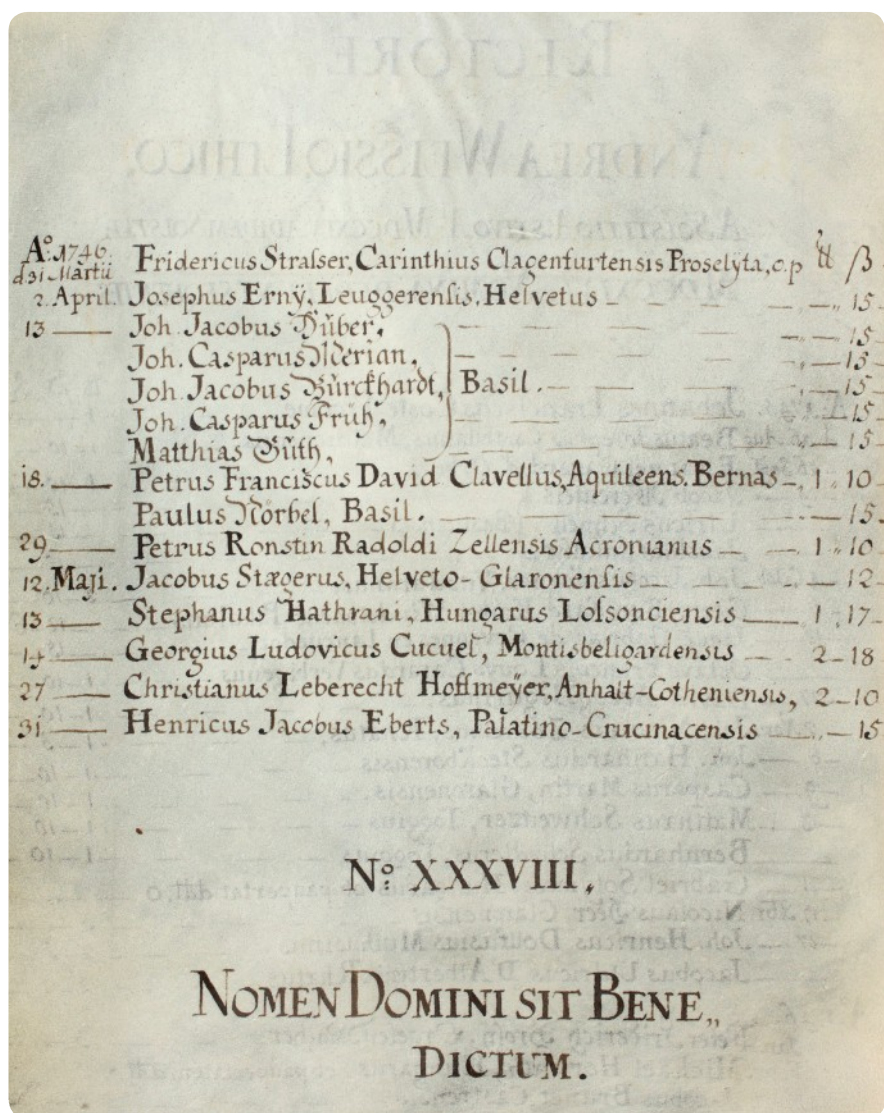
A körülbelül 70 papirusztöredékből álló gyűjtemény görög, latin, kopt, hieratikuss és perzsa írásokat foglal magába. Többségük hétköznapi dokumentum, például szerződések és levelek, amelyeket nagyrészt 1899-ben vásárolt meg a Könyvtár a Bazel Város Önkéntes Múzeumi Egyesületének anyagi támogatásával.

Keleti gyűjtemény

Közel 800 kéziratával a bázeli egyetemi könyvtár keleti gyűjteménye a legnagyobb Svájcban. Elsősorban arab, újperzsa és oszmán-török kéziratokat tartalmaz, továbbá más nyelvek is képviseltetik magukat, mint például a szír. A gyűjtemény alapját az úgynevezett Bázeli Korán képezi, amely 1242-ben készült, és a bázeli zsinat idején Konstantinápolyból került ide. Később a teológus és orientalista Theodor Bibliander is felhasználta 1543-as latin nyelvű Korán-kiadásához. A keleti kéziratok legnagyobb részét Rudolf Tschudi (1884–1960), a Bázeli Egyetem filológiai professzora (1922–1949) révén szerezte meg a könyvtár.

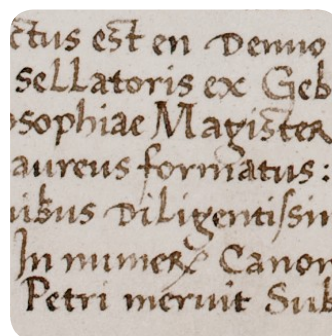
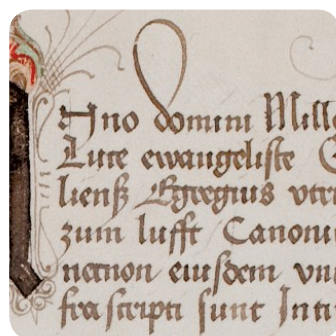
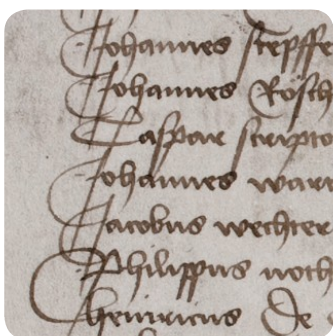
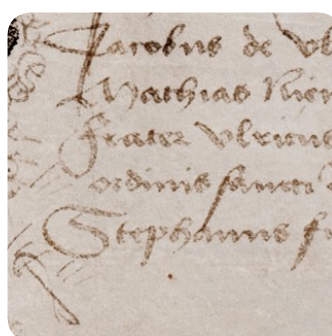
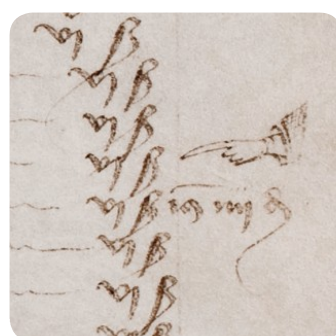
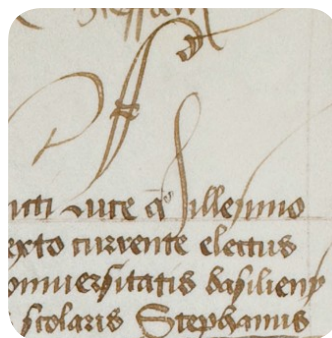
Forrás: <https://ub.unibas.ch/de/historische-bestaende/handschriften-510/>

A leírást eredetiből fordította Katyi-Narr Vanessa Lenka, a képeket válogatta Voronko Vera

Basel, Universitätsbibliothek, AN II 4a, f. 193v
 Rektoratsmatrikel der Universität Basel,
 Band 3 (1654–1764)
<http://www.e-codices.ch/de/ubb/AN-II-0004a/193v>

Oldalrészlet a Rektoratsmatrikelből
 Hatvani István (1718–1786) nevével

Basel, Universitätsbibliothek, AN II 3
Rektoratsmatrikel der Universität Basel,
Band 1 (1460–1567)
<https://www.e-codices.unifr.ch/de/list/one/ubb/AN-II-0003>

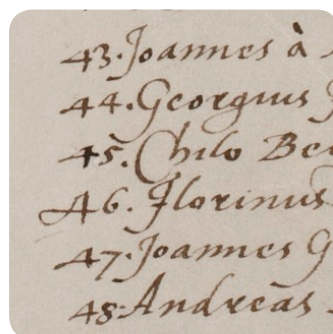
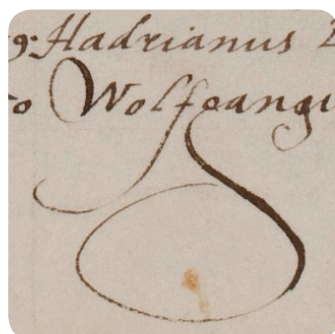
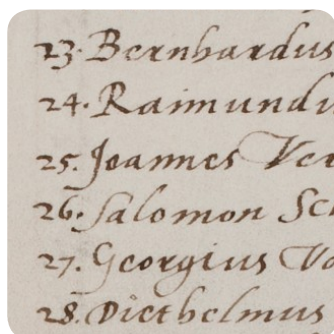
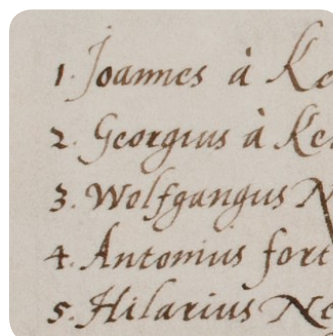
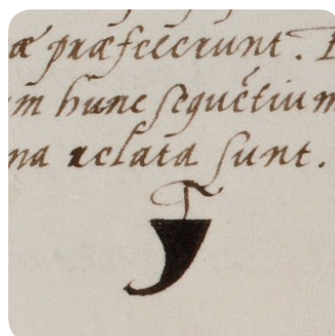
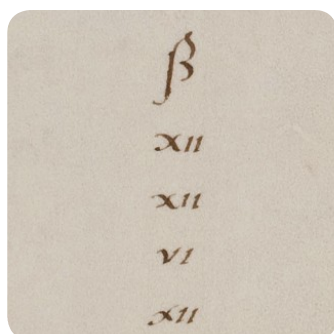
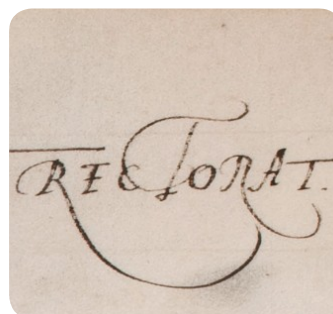
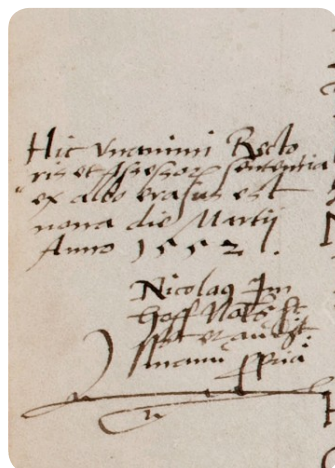
■■■ AN II 3, f. 23r
■■■ AN II 3, f. 31r
■■■ AN II 3, f. 85v, 120r, 132v
Megközelítik az eredeti írásméretet

ub.unibasael

e-codices

Basel, Universitätsbibliothek, AN II 3
Rektoratsmatrikel der Universität Basel,
Band 1 (1460–1567)
<https://www.e-codices.unifr.ch/de/list/one/ubb/AN-II-0003>

■ ■ AN II 3, f. 182v, 194r
■ ■ ■ AN II 3, f. 190v
■ ■ ■ AN II 3, f. 191r
[Megközelítik az eredeti írásméretet](#)

Basel, Universitätsbibliothek, AN II 3, f. 178r
Rektoratsmatrikel der Universität Basel,
Band 1 (1460–1567)
<http://www.e-codices.ch/de/ubb/AN-II-0003/178r>

Formátum: 29×20.5 cm